

ustrezno rečno odlaganje v strugi, kar napravi Moravo vedno bolj hudo-urniško. Pri nekaterih njenih pritokih so si ekstremne amplitude vodostaja v razmerju do 1:7.240.

Ker je prikaz poplav v Srbiji delo enega avtorja in ne cele skupine, kot je to primer v Sloveniji, je prikaz enotnejši. Ker se bolj opira na hidrologijo, je bolj v ospredju kvantifikacija. Pohvaliti kaže tudi poudarjen prikaz protipoplavnih mer. Žal pa tudi Gavrilovičeva ni mogla povedati, koliko so te mere že omejile poplavna področja ali jih celo odpravile. Slednje je po mnenju avtorice predvsem v primeru Donave pred jezom HE Džerdap, kar pa v luči najnovejših poplav tudi ni nesporno. Ker je težišče obravnave pri vzrokih in posledicah poplav, pogrešamo v knjigi tudi razmejitve na vsakoletne, večletne, stoletne itd. obsege poplav ter podrobnejšega prikaza gospodarske zmogljivosti poplavnih področij. Skromno prikazano je tudi prilagojevanje človeka na ogroženo okolje.

Primerjavo lahko zaključimo z ugotovitvijo, da bi pred pričetkom raziskav poplav in poplavnih področij v Sloveniji in Srbiji skupen posvet nedvomno prispeval k bolj celovitemu pristopu k proučevanju. Žal pa se, kot kaže, raziskovalci medsebojno niso poznali. Med viri knjige dr. L. Gavrilovičeve ni omembe podobne kake slovenske študije, v slovenskih objavah ne kake srbske raziskave poplavnega območja. Slovenski raziskovalci bi se mogli zgledovati pri dr. Gavrilovičevi predvsem glede bogate hidrološke dokumentacije. Njen pomen presega poplave in prispeva k poznavanju vodnih razmer Srbije vobče.

I. Gams

Iz inozemske geografske književnosti

Geografija na Bolgarija. Tom 2. Ikonomičeska geografija. (Naselenie, selišta, stopanski otarasli). Izdal Geografski inštitut na Bolgarska akademija na naukite, Sofija 1981, 452 strani.

Med številnimi znanstvenimi prispevki, s katerimi so bolgarske raziskovalne inštitucije prispevale pomemben delež k proslavi jubileja 1300-letnice bolgarske državotvornosti, sodi tudi »Geografija na Bolgarija«. Monografija je razdeljena v tri dele: prvi je namenjen fizični, drugi ekonomski in tretji del regionalni geografiji. Iz zasnovanega programa je doslej izšel le njen drugi del — Ikonomičeska geografija, prvi del je v tisku, medtem ko je tretji del monografije šele v pripravi.

Tako so po dvajsetih letih bolgarski geografi ponovno pripravili gospodarskogeografski pregled svoje države. Kajti že v letu 1961 so izdali reprezentativno ekonomskogeografsko monografijo (570 strani), ki sta jo uredila akad. A. Beškov in E. Valev, in je bila sestavni del geografije Bolgarije v dveh delih (njen prvi del — Fizičeska geografija — je izšel šele leta 1966 in obsega 548 strani).

Podobno kot v številnih deželah realnega socializma ima geografija tudi v Bolgariji izredno pomembno mesto v vsedržavnem upravno-načrtovalnem sistemu. Večina raziskovalnega dela na področju ekonomske geografije je po svoji najširši temeljni naravnosti usmerjena v preučevanje najrazličnejših aktualnih vprašanj, ki so pomembna pri odločanju in načrtovanju prihodnjega gospodarskega in družbenega razvoja. Kajti teoretično-metodološke osnove in praktični rezultati bolgarske ekonomske geografije so v čedalje večjem obsegu pomembni, ako ne že odločilni pri novi upravno-teritorialni organiziranosti države, preurejevanju regionalne gospodarske strukture in njenem dopolnjevanju, prostorskem načrtovanju itd. S takšnimi in še z drugimi rezultati se je geografija v naši sosednji državi močno utrdila in se čedalje vidneje uveljavlja kot izredno pomembna znanstveno-raziskovalna in aplikativna veja celotne družbene nadgradnje.

Vse glavne značilnosti in poteze nove ekonomske geografije Bolgarije so prikazane v 12 poglavjih. Prvo je namenjeno najrazličnejšim členitvam prebivalstva, drugo prikazuje in razčlenjuje naselja, medtem ko nas tretji del knjige uvede in seznanja z osnovnimi dejavniki, ki vplivajo na razporeditev posameznih gospodarskih panog. Četrto, peto in šesto poglavje so namenjena podrobnejši predstavitvi posameznih industrijskih vej ter teoretično-metodološkim vidikom proučevanja njihove regionalne razporeditve kakor tudi vsem osnovnim geografskim značilnostim bolgarske industrije. V sedmem in osmem poglavju je podrobneje razčlenjeno kmetijstvo in njegova problematika: orisane so posamezne veje kmetijske proizvodnje in njegova organiziranost, prikazani so posamezni kmetijski rajoni in njihova proizvodna območja ter tipi kmetijskih predelov. V devetem delu knjige je prikazana geografija prometa, ki mu sledita poglavji z orisom geografskih značilnosti oskrbe ter turizma in rekreacije. Tudi zadnje poglavje, ki osvetljuje delež Bolgarije v mednarodni delitvi dela, je napisano zelo pregledno. Izčrpno je orisan bolgarski delež v številnih integracijskih prizadevanjih, ki so v okviru držav — članic SEV, še posebej na področju industrije, kmetijstva, gradbeništva in transporta. Poglavje je sklenjeno z globalnim orisom bolgarske zunanje trgovine in njene kreditno-plačilne bilance.

Knjiga je plod skupinskega dela 15 najvidnejših bolgarskih geografov z vseh obravnavanih področij ekonomske geografije. Pri pisanju in nastajanju knjige so sodelovali člani sekcije za ekonomsko geografijo in področne skupine za prebivalstvo in naselbinski sistem pri Geografskem inštitutu BAN ter učitelji katedre za gospodarske panoge in njihove komplekse pri geološko-geografski fakulteti sofijske univerze. Pripravljen in zbrano gradivo je uredil petčlanski uredniški odbor pod vodstvom prof. T. Jordanova. Med besedilom je 92 tabel z bogato statistično dokumentacijo in 68 kartogramov in diagramov. Ekonomska geografija Bolgarije je sinteza široko zasnovanega raziskovalnega dela in brez zadržkov lahko zapišem, da predstavlja tudi vrh v dosedanjem razvoju bolgarske geografije.

Milan Natek

Geografski rečnik na Blgarija. Sestavili in uredili: M. Mičev, C. Mihajlov, I. Vapcarov, S. Kiradžiev. Izdala Nauka i izkustvo, Sofija 1980, 563 strani.

Nagle in korenite gospodarske, družbene in socialne spremembe, ki jih doživlja tudi Bolgarija v zadnjih desetletjih, neposredno vplivajo na funkcionalno preoblikovanje njenih pokrajin, naselij in vseh drugih objektov, ki sodijo v okvir geografskih proučevanj. Nova mesta, rudniki in tovarne, regulirane reke in zajezitvena jezera ter področja namakanja, turistično-rekreacijski predeli, pogozdovanje goličav, razraščanje in spreminjanje prometnega omrežja itd. sodijo med tiste najpomembnejše činitelje, ki neposredno vplivajo na (geografske) spremembe v pokrajini. Odgovore nanje in na številna druga vprašanja nam v poljudni in strnjeni obliki daje knjiga »Geografski rečnik na Blgarija«.

Podrobnejši pregled dela nam pokaže naslednje značilnosti: Prikazana so vsa fizično-, ekonomsko- in historično-geografska področja današnjega ozemlja Bolgarije. Posebej so osvetljena posamezna hribovja in gorovja, vse pomembnejše vzpetine in vrhovi, slemena pa gorski prehodi in prevali, posamezne gospodarsko ali prometno ter zgodovinsko pomembnejše soteske. Nanizani so črnomorski polotoki in otoki (večji od 1 km²) kakor tudi otoki na Donavi. Opisane so kotline in vse večje in pomembnejše doline ter posamezna polja in ravnine. V knjigi najdemo osnovne karakteristike potokov (daljših od 20 km) in rek, jezer in vseh drugih večjih umetnih (zajezitvenih) vodnih površin kakor tudi močvirij, slapov in jezov. Prikazani so pomembnejši kraški izviri ter mineralni in termalni vreli, ki so namenjeni gospodarskim ali zdravstveno-turističnim dejavnostim. V